

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) 2566

Received: 18/07/2023, Revised: 27/07/2023, Accepted: 06/09/2023

การพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยในโรงเรียน คุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดวงพร แสงทอง

วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: duangphon.sa@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยในโรงเรียน คุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นวิชาชีพครู ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 183 คน ครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 650 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 183 คน รวม 1,016 คน ระยะเวลาดำเนินการ 1 ภาคเรียน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2565 ถึง มีนาคม 2566 การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนด รูปแบบการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียน 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู และ 3) การนำรูปแบบไปใช้ และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย

ผลวิจัยพบว่า จากการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกเด็กปฐมวัยมีผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100 มีจำนวนมากที่สุด คือมีจำนวน 137 ห้องเรียน ระดับดีขึ้นไปร้อยละ 95.0-99.9 มีจำนวน 136 ห้องเรียน ระดับดีขึ้นไปร้อยละ 90.0-95.99 มีจำนวน 17 ห้องเรียน เด็กมีพัฒนาการด้านการด้านอารมณ์ จิตใจตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100 มีจำนวน 150 ห้องเรียน ร้อยละ 95.0-99.9 มีจำนวน 133 ห้องเรียน ร้อยละ 90-95.99 มีจำนวน 146 ห้องเรียน เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100 มีจำนวน 96 ห้องเรียน ร้อยละ 95.0-99.9 100 มีจำนวน 138 ห้องเรียน ร้อยละ 90.0-95.99 จำนวน 42 ห้องเรียน และผลการตรวจสอบยืนยันคุณภาพการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน ด้วยวิธีการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนคุณภาพ สังกัด สพฐ. ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.60) ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : โรงเรียนต้นแบบ, การเรียนรู้เชิงรุก, คุณภาพระดับประถมศึกษา

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) 2566

Received: 18/07/2023, Revised: 27/07/2023, Accepted: 06/09/2023

The development of a model school for proactive learning experiences at the early childhood level in elementary quality schools Under the Office of the Basic Education Commission

Duangphon Saengthong

College of Political and Governance, Suan Sunandha Rajabhat University

Email: duangphon.sa@ssru.ac.th

Abstract

The purpose of this research was to study a model of active learning experience at the level of early childhood in elementary quality under the Office of the Basic Education Commission that has an empirical effect on learners and stimulates the teaching profession. The population and the sample consisted of 183 school administrators, 650 early childhood teachers and 183 supervisors, totaling 1,016 people. The study period was 1 semester from November 2022 to March 2023. There were 3 development steps consisting of 1) data synthesis to determine the model. The development of proactive learning experiences of early childhood children with empirical effects on learners. 2) Design and development of the model. for active learning experiences of early childhood children that have an empirical effect on students and stimulate teacher professional development.

The results of the research revealed that from using the proactive learning experience model for early childhood children, the results of assessment of all 4 areas of development were improved to 100%, with the highest number being 137 classrooms at an improvement of 100%. 95.0-99.9, there are 136 classrooms, the level has improved to 90.0-95.99, there are 17 classrooms. Children have developed emotional development. The mental standard level has improved by 100 percent with 150 classrooms, 95.0-99.9 percent with 133 classrooms, 90-95.99 percent with 146 classrooms. Children's intellectual development according to the standard level has improved by 100 percent with 96 classrooms. Percentage 95.0-99.9 100 There are 138 classrooms Percentage 90.0-95.99, 42 classrooms, and the results of the quality verification of the development of a proactive learning experience model. Early childhood education that has an empirical effect on learners and stimulating teacher professional development in schools. with the evaluation of experts and checking suitability possibility. The overall figure was at a high level ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.14$) when considering each item. item with the highest mean is the format can be used in early childhood development in Quality schools ($\bar{x} = 4.60$, $SD = 0.60$), the evaluation results were at a high level.

Keywords: Model School, Proactive Learning, Elementary Quality

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) 2566

Received: 18/07/2023, Revised: 27/07/2023, Accepted: 06/09/2023

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) และในสถานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและนโยบาย รัฐบาล ทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2562-2565) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังว่า การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง) ได้ประกาศจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อ 8 การพัฒนาเด็กปฐมวัยดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย และแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และข้อ 13 การศึกษายกกำลังสอง กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายสำคัญ “โครงการโรงเรียนคุณภาพ” ที่มุ่งหวังให้เป็นโรงเรียนต้นแบบในการแก้ปัญหาทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสเข้าถึงการศึกษา ให้กับนักเรียน สร้างความพร้อมให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยตามบริบทโรงเรียน โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้ดำเนินการ โดยพัฒนาต่อยอดจากโครงการเดิม คือ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) โดยได้มีการกำหนดทิศทางขับเคลื่อนโครงการ ภายใต้กรอบการดำเนินงานและจุดเน้น 7 ด้าน ได้แก่ (1) ความปลอดภัยของผู้เรียน (2) ระบบประกันคุณภาพ (3) การพัฒนาครู (4) การเรียนการสอน (5) การวัดและประเมินผล (6) การนิเทศกำกับและติดตาม และ (7) Big Data ทั้งนี้ ตามคำสั่งที่ ศธ 04008/ว192 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2565 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศรายชื่อโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา จำนวน 183 โรงเรียน เพื่อเตรียมพร้อมในการดำเนิน ตามนโยบายและแนวทางของโรงเรียนคุณภาพ (นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ,2565)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดสามารถจัดการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ โดยใช้แนวคิดหรือรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาความต้องการของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาที่สมดุล รอบด้าน เต็มตามศักยภาพ และมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตลอดจน เพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบให้เป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งฝึกอบรมด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ดังนั้น เพื่อใ้ทางวิชาการด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอยู่บนฐานของการศึกษาวิจัย โดยหน่วยงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย เป็นที่ยอมรับของสังคม ในการนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ กำหนดโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งผลด้านการปฏิรูปผู้เรียนและการยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย โดย 1) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนแนวการจัดการจัดการเรียนรู้และการจัดสื่อ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning รวมทั้งพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ และความเป็นมืออาชีพในการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) พัฒนาให้ครูผู้สอนมีภาวะผู้นำคิดค้นสร้างสรรค์นวัตกรรมจัดการประสบการณ์การเรียนการสอน สามารถเป็นต้นแบบให้เพื่อนร่วมวิชาชีพ อีกทั้งเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาชีพ เป็นครูมืออาชีพ 3) พัฒนาโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาวัตกรรมการจัดการประสบการณ์เรียนรู้สำหรับสถานศึกษาอื่น ๆ ซึ่งจะ เป็นต้นแบบเป็นทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ รวมถึงแบ่งปันความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายอื่น ๆ และ 4) สนับสนุนศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้นำและนิเทศการจัดการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) 2566

Received: 18/07/2023, Revised: 27/07/2023, Accepted: 06/09/2023

บริหารจัดการ โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลให้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิง รุกระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมุ่งหวังให้ โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่มีห้องเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย อีกทั้งมีครูผู้สอน ที่เป็นต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกโดยบูรณาการผ่านการเล่นและประสบการณ์ตรง รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการ พัฒนาวิชาชีพครูโดยการนิเทศในพื้นที่ปฏิบัติงานของครู และสามารถนำผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย จากการถอดบทเรียนการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพมาเสริมหนุนการ ปฏิรูปการศึกษาด้านการศึกษาปฐมวัยโดยสถานศึกษาสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้หลากหลาย ตาม จุดเด่น/บริบท ความต้องการของสถานศึกษาความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งในการต่อยอดและขยายผลแก่ โรงเรียนเครือข่าย โดยวัตถุประสงค์ในการวิจัยต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพ ระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นวิชาชีพครู

ระเบียบวิธีวิจัย

1). ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การพัฒนานุเคราะห์ปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 183 คน ครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 650 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 183 คน รวม 1,016 คน ใน 4 ภูมิภาค

(หมายเหตุ : โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา ตามคำสั่งที่ ศธ 04009/ว 192 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2565

จำนวน 183 โรงเรียน ได้รับการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกทั่วถึงทุกห้องเรียน ครูและบุคลากรสังกัด สพฐ. เข้า ร่วมโครงการฯ : ตามที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้กำหนด)

2). ระยะเวลา

1 ภาคเรียน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2565 ถึง มีนาคม 2566

3). คำถามที่ใช้ในการศึกษา

1. รูปแบบในการจัดประสบการณ์เชิงรุกแก่เด็กปฐมวัยและการพัฒนาวิชาชีพครูใน โรงเรียนคุณภาพระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น อย่างไร

1.1 แนวคิดในการจัดประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยและพัฒนาวิชาชีพครูเป็นอย่างไร

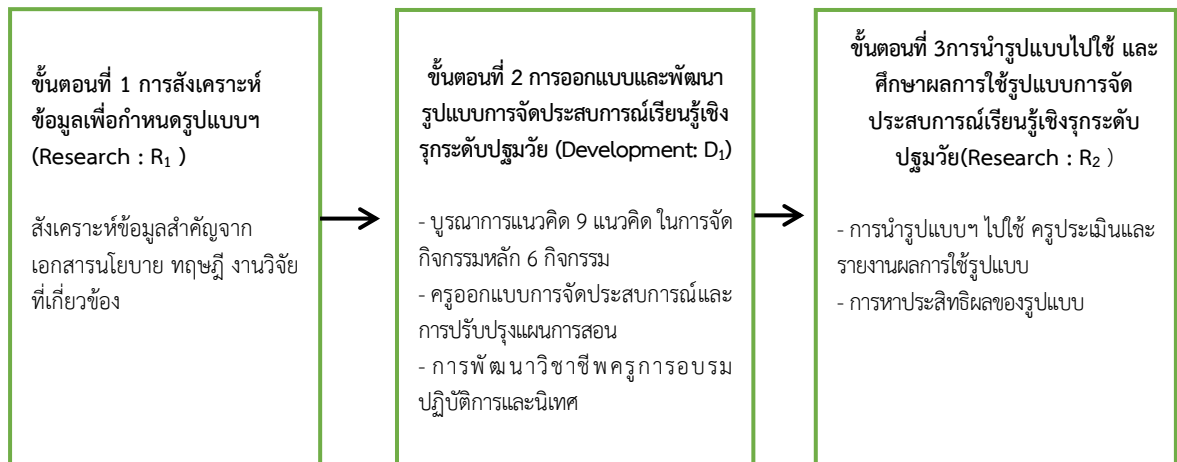
1.2 กระบวนการในการจัดประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยเป็นอย่างไร

1.3 การวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กอย่างไร

2. รูปแบบในการจัดประสบการณ์เชิงรุกแก่เด็กปฐมวัยและการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผล เชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนอย่างไร

4). เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยศึกษาการศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผล เชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการ กระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้แบบแผนการวิจัยและ พัฒนา (Research and Development : R & D) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบฯ (Research : R₁)

การศึกษาวเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบการวิจัยศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 ประเด็นหลัก คือ ประเภทของเอกสาร ชื่อเอกสาร ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สารระสำคัญ และสรุปประเด็นสำคัญ แล้วนำไปร่างประเด็นวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การจัดหมวดหมู่การตีความเนื้อหา การจัดกลุ่ม การสังเคราะห์ และสรุปประเด็นการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงจำนวน 3 ท่าน ภายหลังจากตรวจสอบ หากมีคำแนะนำหรือมีข้อแก้ไขปรับปรุง จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำจนกว่าจะได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย (Development: D₁)

นำผลลัพธ์จากขั้นตอนที่ 1 มาออกแบบและพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ประกอบด้วย การยกร่าง รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครูการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะความเรียง (content analysis) และค่าความถี่ (Frequency)

ตารางที่ 1 โครงสร้างของเครื่องมือ

เครื่องมือ	ตัวแปรที่จะวัด	ลักษณะเครื่องมือ	โครงสร้าง
1. ประเด็นประเมินโดยอิง ผู้เชี่ยวชาญ	1. องค์ประกอบของรูปแบบ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ เชิงรุก ระดับปฐมวัยฯ 2. องค์ประกอบแต่ละ องค์ประกอบมีความ เหมาะสม ครบถ้วน หรือไม่ อย่างไร (ด้านหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ ของรูปแบบ การวัดและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุน) 3. ข้อเสนอแนะอื่น	คำถามปลายเปิด	2 ตอน

ตารางที่ 1 โครงสร้างของเครื่องมือ (ต่อ)

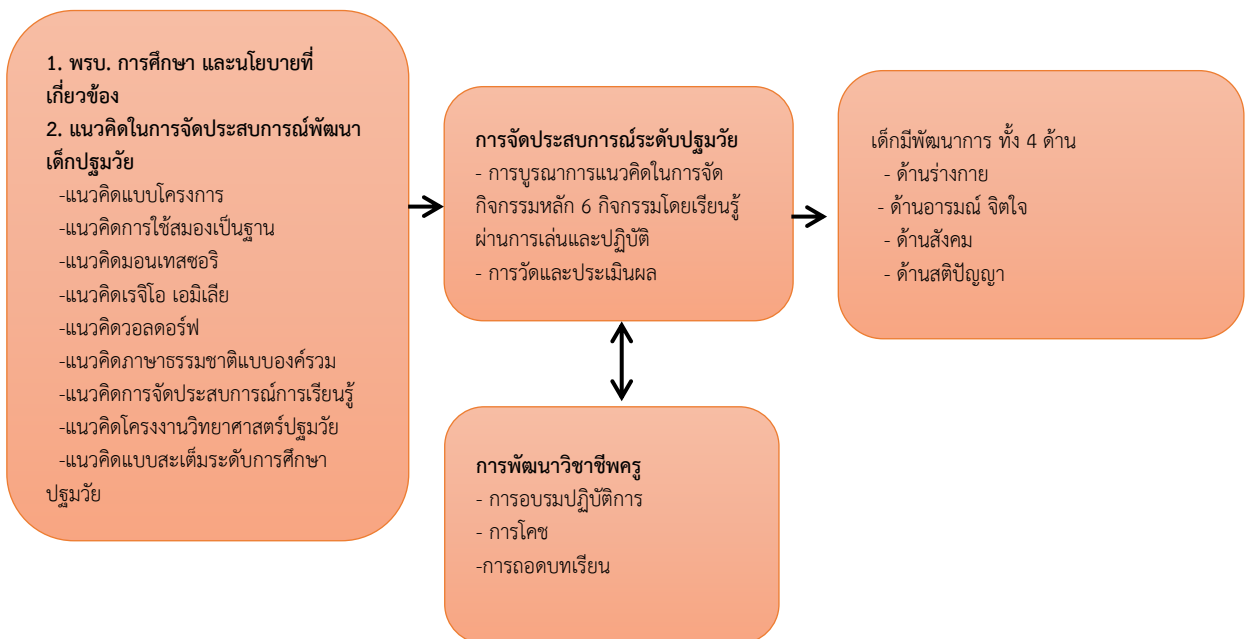
เครื่องมือ	ตัวแปรที่จะวัด	ลักษณะเครื่องมือ	โครงสร้าง
2. แบบประเมินความสอดคล้อง	แบบประเมินความสอดคล้อง ประกอบด้วย คำชี้แจง เกณฑ์การประเมิน และประเด็น การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยฯ แบบประเมินความสอดคล้อง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert five rating scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นที่พิจารณากับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยฯ 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุน	มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ	3 ตอน

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย (Research : R₂)

ขั้นตอนการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ฯ ประกอบด้วย 1) การนำรูปแบบไปใช้ และ 2) การหาประสิทธิผลของรูปแบบฯ การวิเคราะห์ผลเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัยฯ

2.1 การวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการพัฒนาต่อเด็ก โดยพิจารณาหาค่าร้อยละของจำนวนเด็กที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ (Percentage) 80 ขึ้นไป ของจำนวนเด็กใน ชั้นเรียน 2.2 วิเคราะห์ผลการบันทึกถอดบทเรียนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอเป็นความเรียง 2.3 วิเคราะห์ผลจากข้อเสนอแนะปลายเปิดของครู

กรอบแนวคิดในการศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียน และการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนคุณภาพ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) 2566

Received: 18/07/2023, Revised: 27/07/2023, Accepted: 06/09/2023

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษาที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นวิชาชีพครู มีข้อสรุปดังนี้

1. ผลการวิจัย (Research : R1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยา การจัดการเรียนรู้ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Analysis : A) เพื่อการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความสอดคล้องกัน ความสอดคล้องกันของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูป ประเทศด้านการศึกษา กำหนดให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา กำหนดให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยรัฐต้องดูแลการพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยเน้นการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กิจกรรมปฏิรูปที่ 1 กำหนดถึงการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยและกิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดจุดเน้นของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับอนุบาลให้มุ่งส่งเสริม สถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และ สังคม บ่มเพาะปลูกฝังวินัย คุณธรรมและค่านิยมที่ดี ด้วยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และ สถานศึกษา พัฒนาการคิดวิเคราะห์เชิงระบบลงมือปฏิบัติ (Enactive) ด้วยประสบการณ์ ตามมุมมองต่าง ๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของสมอง และจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เห็นแบบอย่างของ พฤติกรรม การดำเนินชีวิตที่ดีงาม ในการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยของ “โครงการโรงเรียนคุณภาพ” มุ่งให้โรงเรียนต้นแบบในการแก้ปัญหา ด้านการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสเข้าถึงการศึกษา ให้กับนักเรียน โรงเรียนคุณภาพ ระดับประถมศึกษา จำนวน 183 โรงเรียน ได้รับการเตรียมพร้อม ในการดำเนิน ตามนโยบายและแนวทางของโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้ ประกาศจุดเน้นที่ 6 มุ่งส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับ กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) มีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) การจัดประสบการณ์แก่เด็กเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เชิงรุก Active Learning ให้เด็กปฐมวัยลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กจะได้เผชิญกับสถานการณ์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เด็กได้นำความรู้ที่ได้รับมาสร้างเป็น ความรู้ใหม่ โดยครูผู้สอนจะ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อ อุปกรณ์ และอำนวยความสะดวกให้เด็กได้เรียนรู้ พัฒนาการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล ความคิดรวบยอด เพื่อเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับต่อไป ดังนั้น สถานศึกษาสามารถออกแบบการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้จากแนวคิด ทฤษฎีที่หลากหลายบนพื้นฐานจุดเด่นของสถานศึกษาของตนเอง การบรรลุวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่สอนระดับปฐมวัยยังต้องได้รับการนิเทศ สนับสนุน ส่งเสริมของศึกษานิเทศก์ของแต่ละเขตพื้นที่ การศึกษาที่จะช่วยให้ครูสามารถจัดประสบการณ์แก่เด็กได้อย่างสอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของเด็กแต่ละคน การ พัฒนาวิชาชีพครูเพื่อให้มีความพร้อมด้านวิชาการด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และการยกระดับวิชาชีพ ต้องปรับบทบาทจากผู้สอนเป็น ผู้เอื้ออำนวยความสะดวกการเรียนรู้ให้ ยืดหยุ่น สอดคล้องกับผู้เรียนรายบุคคล ต้องมีการพัฒนาต่อเนื่องและ นิเทศชี้แนะในสภาพการปฏิบัติงานจริงของครู

การจัดประสบการณ์แก่เด็กต้องเป็นไปตามวัย สมดุลของพัฒนาการทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา อย่างเป็นองค์รวม สร้างแรงจูงใจใน การนำตัวตนไปปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ช่วยให้เด็กมีการสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ ตนเอง กล้าตัดสินใจ ต้องให้เด็กสำรวจตนเองผ่านการเรียนรู้จากการเล่นและลงมือปฏิบัติ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) 2566

Received: 18/07/2023, Revised: 27/07/2023, Accepted: 06/09/2023

จริง จึง ต้องมีของเล่น มีสื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้หรือจัดประสบการณ์แก่เด็ก เด็กต้องได้รับข้อมูล ป้อนกลับเพื่อให้เด็กสามารถ กำกับหรือควบคุมตนเอง และพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ สามารถเป็น คนดี มีความสุขและร่วมสร้างสรรค์สังคมที่ดี

2. ผลการวิจัย (Development: D1) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ดังนี้

ผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรูปแบบ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ

1) หลักการ

2) วัตถุประสงค์

3) กระบวนการของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิง ประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู

4) การวัดและประเมินผล

5) ปัจจัยสนับสนุน

องค์ประกอบทั้งหมดมีความสอดคล้องกัน อีกทั้งมุ่งเน้นให้เด็กนักเรียนแต่ละคนได้รับโอกาสในการพัฒนา อย่างเป็น องค์กรวม สมดุลตามวัย ส่งผลต่อพัฒนาการทุกด้าน ส่งเสริมให้เด็ก พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ สร้างความรู้และทักษะผ่าน การเล่นและลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครู เป็นผู้จัดประสบการณ์ โดยบูรณาการแนวคิดที่หลากหลาย พร้อมทั้งชี้แนะ ให้ อีสาระ ภายใต้อัตถุประสงค์ที่ยืดหยุ่น ควรเน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการลงมือคิด ลงมือปฏิบัติ การสะท้อน ผลการเรียนรู้ของเด็ก ที่เชื่อมโยงกับบริบทของตน รวมทั้งวัดและประเมินความก้าวหน้าของเด็ก ตามสภาพจริงให้สอดคล้องกัน ครูต้องได้รับการ พัฒนาในการออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อบูรณาการแนวคิดต่าง ๆ ที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม มีปัจจัย สนับสนุนที่สำคัญคือการเล่น สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ และครูได้รับการพัฒนาที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้รับการนิเทศชี้แนะ โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน และมีการสะท้อนคิด ถอดบทเรียน เพื่อกระตุ้นการพัฒนาต่อเนื่อง

โดยมีผลสรุป ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับ ปฐมวัยที่ส่งผลเชิง ประจักษ์ ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. หลักการ เด็กทุกคนต้องได้รับการพัฒนาแบบองค์รวมอย่างสมดุลทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา

โดยการบูรณาการแนวคิดต่าง ๆ ในการจัดประสบการณ์ เรียนรู้เชิงรุกผ่านการเล่นและลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม

2. วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ ต่อผู้เรียนและการ กระตุ้น

การพัฒนาวิชาชีพครู

3. กระบวนการของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ผ่านการเล่นและการลงมือ ปฏิบัติ โดยใช้แนวคิดและ สื่อที่ หลากหลายสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน มี 4 ชั้น ชั้นเร้าความสนใจ ชั้นสื่อสารเป้าหมายและข้อตกลงชั้น เรียนรู้ผ่านการเล่นและลงมือปฏิบัติ ชั้นสรุปและเชื่อมโยง ชั้นสะท้อนผลและต่อยอด

4. การวัดประเมินผลตามสภาพจริง ประเมินตนเอง ประเมินโดยผู้มีส่วนร่วม

5. ปัจจัยสนับสนุน ด้านความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์ และการพัฒนาครูอย่าง ต่อเนื่อง

6. มีการพัฒนาครูผ่านการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนคิดและการนิเทศในสภาพการปฏิบัติ จริงอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการวิจัย (Research : R₂) การนำรูปแบบไปใช้ และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ผลการตรวจสอบยืนยันคุณภาพการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย

ผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียน คุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ของ รูปแบบฯ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิง ประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ผลการประเมิน
1	รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีหลักการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเด็กอย่างสมดุล	4.40	0.50	มาก
2	รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นวัตถุประสงค์ชัดเจน	4.50	0.51	มาก
3	รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีลำดับขั้นตอนชัดเจน	4.50	0.51	มาก
4	ขั้นตอนของรูปแบบฯ มีความสอดคล้องกัน	4.55	0.60	มาก
5	รูปแบบฯ เหมาะสมกับเด็กนักเรียนระดับปฐมวัย	4.55	0.60	มาก
6	รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนคุณภาพ สังกัด สพฐ.	4.60	0.71	มาก
7	รูปแบบฯ สะดวกในการนำไปใช้	4.15	0.39	มาก
8	ชุดคู่มือและสื่อในการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุกฯ สามารถ นำไปใช้พัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยได้	4.45	0.49	มาก
เฉลี่ย		4.40	0.14	มาก

จากตารางพบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D.= 0.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครู สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคุณภาพในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D.= 0.71) ส่วนขั้นตอนของรูปแบบฯ มีความสอดคล้องกัน รูปแบบฯ เหมาะสมกับเด็กนักเรียนระดับปฐมวัยความสะดวกในการนำไปใช้มีระดับมาก ($\bar{x} = 4.55$, S.D.= 0.60) รูปแบบฯ สะดวกในการนำไปใช้ ($\bar{x} = 4.15$, S.D.= 0.39) แม้อยู่ในระดับมากแต่ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัยที่ส่งผลเชิง ประจักษ์ต่อผู้เรียนและการกระตุ้นการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย

3.1 ผลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน

นักเรียนมีโอกาสใช้สื่อในการเรียนรู้เชิงรุกโดยนักเรียนเป็นผู้เลือกเล่นเองอย่าง อิสระ จากกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรมคือคือกิจกรรมเล่นตามมุม และกิจกรรมเกมการศึกษา ครูเป็น ผู้สังเกตและจัดลำดับ 1-10 โดยครูพิจารณาจากความถี่ในการเลือกใช้สื่อในการเล่นและเรียนรู้เชิง รุกโดยนักเรียนตัดสินใจด้วยตนเอง เด็กใช้สื่อประเภทเครื่องเขย่า เครื่องดนตรีเป็นมากเป็นอันดับ 1 มากที่สุด รองลงมาคือ ชุดหนังสือภาพ นิทาน Big Book ชุดแท่งไม้และรูปทรงเรขาคณิตทรงทึบ ที่ทำมาจากไม้ ชุดนิทานเสริมทักษะต่าง ๆ ชุดฝึกร้อย ผูก รูด กลัดกระดุม ฯลฯ และสื่อพัฒนา ภาษาอังกฤษ ชุดฝึกนับ การ์ดภาพ บอร์ดเกม และนิทานกั๊กกัน ตามลำดับ สอดคล้องกับ ชลathi สมานิติ (2562) ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานผ่านการสร้างสื่อจำลองที่มีต่อ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยศึกษากับประชากรในการวิจัยได้แก่เด็ก ปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนชุมชนวัดมาติการาม จังหวัดชัยนาท ผลที่เกิดขึ้นต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยที่เรียนรู้จากครูที่ใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เชิงรุก ระดับปฐมวัย ในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานครูในโครงการรายงานผลจำนวนห้องเรียนของที่เด็กปฐมวัยมี ผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100 มีจำนวนมากที่สุด

พัฒนาการด้านร่างกาย ตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100 มีจำนวน 137 ห้องเรียน จำนวนห้องเรียนที่เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 95.00-99.9 100 มีจำนวน 136 ห้องเรียน ห้องเรียนที่เด็กมี

พัฒนาการด้านร่างกายตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 90.0-95.99 จำนวน 17 ห้องเรียน เช่น เด็กสามารถเคลื่อนไหวในท่าทางต่าง ๆ ได้อย่างสนุกสนาน คล่องแคล่ว ทรงตัวได้ เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันและเด็กได้เพิ่มพูนสุขนิสัยที่ดี

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100 มีจำนวน 150 ห้องเรียน จำนวนห้องเรียนที่เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 95.0-99.9 100 มีจำนวน 133 ห้องเรียน โดยเด็กมีความสุข ร่าเริง สนุกสนาน ในการเรียนรู้ เด็กสามารถแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว เด็กแสดงออกถึงความรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เด็กแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์

พัฒนาการด้านสังคม เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100 มีจำนวน 146 ห้องเรียน จำนวนห้องเรียนที่เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 95.0-99.9 มีจำนวน 132 ห้องเรียน ห้องเรียนที่เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 90.0-95.99 จำนวน 18 ห้องเรียน เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปต่ำกว่าร้อยละ 90.0 มีจำนวน 3 ห้องเรียน โดยเด็กปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีอยู่ร่วมกับครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข เด็กแสดงออกวัฒนธรรมและความเป็นไทย มีสัมมาคารวะต่อครูพ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น

ด้านสติปัญญา เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100 มีจำนวน 96 ห้องเรียน จำนวนห้องเรียนที่เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 95.0-99.9 มีจำนวน 138 ห้องเรียน ห้องเรียนที่เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปร้อยละ 90.0-95.99 จำนวน 42 ห้องเรียน เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามมาตรฐานระดับดีขึ้นไปต่ำกว่าร้อยละ 90.0 มีจำนวน 23 ห้องเรียน โดยเด็กใช้ภาษาสื่อสาร สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เด็กอ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ สังเกต จำแนก เปรียบเทียบได้ เด็กสามารถแสดงออกถึงทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้ เด็กคิดแก้ปัญหา ตัดสินใจ และคิดรวบยอดได้ เด็กแสดงออกถึงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้ และเด็กกระตือรือร้นที่จะหาคำตอบและแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับวัย

สรุปได้ว่า เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในประเด็นที่ ประเมินตามสภาพจริงโดยครูผู้สอน ที่ได้รับการพัฒนาให้ใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์เชิงรุก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลี โกศัย (2540) ที่กล่าวว่า กระบวนการของ กิจกรรมสร้างสรรค์จะทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสได้พัฒนาเอ็กเซ็กคิวทีฟฟังก์ชันนั้นต้องเปิด โอกาส ให้เด็กปฐมวัยได้คิดอิสระ ได้ตัดสินใจ ได้ฝึกคาดการณ์ ผ่านการลงมือกระทำตามความ สนใจ และเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกวางแผนงาน ได้ฝึกจัดระบบ ได้ฝึกจัดการเวลาและได้ฝึกจัดลำดับความสำคัญ และฝึกให้เด็กได้มีความกล้าริเริ่ม ได้ลองผิดลองถูก และฝึกแก้ปัญหา รวมถึง ให้เด็กได้รู้จักที่จะทบทวนประสบการณ์และได้สรุปบทเรียนอย่างสร้างสรรค์

3.2 ผลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาวิชาชีพครู

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ร่วมโครงการได้รับการนิเทศ ศึกษานิเทศก์ด้านปฐมวัย ทั้ง 183 เขตพื้นที่การศึกษาได้ นิเทศครูในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก Active Learning สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนจำนวน 183 โรงเรียน ครอบคลุมเป้าหมาย (ร้อยละ 100) นิเทศครูผ่านระบบออนไลน์ครอบคลุมเป้าหมาย (ร้อยละ 100) และโดยการลงพื้นที่ประชุม ปฏิบัติการที่โรงเรียนได้ครอบคลุมเป้าหมาย (ร้อยละ 100) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยปรับแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กให้เป็น การเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โดยใช้แนวคิดที่หลากหลาย จำนวนรวม 714 แผน คิดเป็นร้อยละ 109.85 โดยทุกแผนการจัด ประสบการณ์อิงหลักสูตร สถานศึกษาระดับปฐมวัยและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยใช้ กระบวนการของรูปแบบ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสื่อสารเป้าหมายและข้อตกลงขั้น เรียนรู้ผ่านการเล่นและลงมือ ปฏิบัติ ขั้นสรุปและเชื่อมโยง ขั้นสะท้อนผลและต่อยอด โดยครูอาจกำหนดรายละเอียดหรือเทคนิคในแผนการจัดประสบการณ์ แต่ละขั้นแตกต่างกันไปตามแนวทางที่ครูต้องการพัฒนานวัตกรรมการสอนของตน

ครูจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่เป็นการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โดยใช้แนวคิดที่หลากหลาย โดยระบุ แนวคิดที่ใช้มากอันดับ 1 คือการบูรณาการแนวคิด จำนวน 114 คน แนวคิดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงการ วิทยาศาสตร์ปฐมวัย จำนวน 88 คน แนวคิดแบบสะเต็มระดับการศึกษาปฐมวัย จำนวน 68 คน แนวคิดภาษาธรรมชาติแบบองค์

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) 2566

Received: 18/07/2023, Revised: 27/07/2023, Accepted: 06/09/2023

รวม จำนวน 48 คน แนวคิดการใช้สมองเป็นฐานจำนวน 50 คน แนวคิดแบบโครงการ จำนวน 45 คน แนวคิดมอนเทสซอริ มีครูเลือกใช้มากเป็นอันดับหนึ่ง จำนวน 27 คน ซึ่งข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าครู เน้นให้เด็กคิดสร้างสรรค์พัฒนาชิ้นงานสนองตอบยุทธศาสตร์ชาติ ตามวิสัยทัศน์ ประเทศไทย 4.0

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโครงการสามารถพัฒนานวัตกรรมการสอนของตนเองจาก การปฏิบัติงานสอนในบริบทจริง ผ่านการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมโดยใช้แนวคิด ต่าง ๆ การบูรณาการแนวคิดหลายแนวคิดโดยผู้สอน ได้แก่ แนวคิดไฮสโคป แนวคิดแบบโครงการ แนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน แนวคิดมอนเทสซอริ แนวคิดภาษาธรรมชาติแบบองค์รวม แนวคิด การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงการวิทยาศาสตร์ปฐมวัยแนวคิดแบบสะเต็มระดับการศึกษา ปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรา เล่าเรียนดี (2556) ได้นำเสนอขั้นตอนในการโค้ชซึ่ง ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การสังเกตการสอนและการปฏิบัติงาน (Event Observation) การไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflecting) และกลุจิราภรณ์ คิวะกรภูริทธิธู (2561) ได้พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบองค์ รวมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่นๆ ที่มีโรงเรียนในสังกัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1. การกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาที่ต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เด็กได้รับโอกาสในการเข้าถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและแนวคิด โดยการสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ที่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรตามยุทธศาสตร์ชาติ
2. การพัฒนาครูควรทำอย่างต่อเนื่อง ผ่านการนิเทศ ชี้แนะและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อสร้างเครือข่ายสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และการขยายผลไปพัฒนาโรงเรียนในเครือข่าย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าถึงกระบวนการเรียนรู้อย่างแพร่หลายมากขึ้น
3. ควรร่วมมือกับสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมสำหรับเด็กเฉพาะกลุ่ม การใช้สื่ออุปกรณ์เพื่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กลุจิราภรณ์ คิวะกรภูริทธิธู. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบองค์ รวมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ชลธิป สมานทิโต. (2562). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ ปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(1). 113-129.
- วราลี โกศัย. (2540). ผลของการเล่นเกมแบบร่วมมือนอกห้องเรียนที่มีต่อพฤติกรรมชอบ สังคมของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎี กลยุทธ์ สู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12 ฉบับปรับปรุงใหม่). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *นโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2566*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2565, จาก <https://www.obec.go.th/about>.

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) 2566

Received: 18/07/2023, Revised: 27/07/2023, Accepted: 06/09/2023

สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
(2561) แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2566, จาก <http://plan.bru.ac.th>